

Студентски трг 16, 11000 Београд Тел: (+381) 011 2027 801 Факс: (+381) 011 2630 151 E-адреса: matf@matf.bg.ac.rs

МОЛБА

Школска 2020/21. година

подаци о подносиоцу молбе			
Презиме:	Васовић	Име:	Лазар
Е-пошта:	mi16099@alas.matf.bg.ac.rs		
Број индекса:	1011/2020	Статус:	Буџет
Ниво студија:	Мастер академске студије		

Тип: пријава теме мастер рада

Број молбе: м1011/2020-1

Катедра: Катедра за рачунарство и информатику

Скривени Марковљеви модели у биоинформатици - електронска лекција

САДРЖАЈ МОЛБЕ:

Значај теме и области:

Скривени Марковљеви модели (*HMM*, према енгл. *Hidden Markov Model*) представљају стохастичке коначне аутомате са приватним (скривеним) стањима и јавним (опсервабилним) емисијама. Промене стања, које граде скривене путеве, као и приказ симбола, који чине опажања, заправо су два повезана статистичка процеса, чији се однос моделује. Примене ових модела су разнородне, како у решавању проблема надгледаног, тако и ненадгледаног машинског учења над секвенцијалним подацима (нпр. временским серијама), попут класификације протеина и проналажења гена у биоинформатици.

Специфични циљ рада:

Специфични циљ је израда електронске лекције која би покривала тему *НММ* као биоинформатичку наставну јединицу. Лекција би се састојала из детаљног теоријског дела и пратећих имплементација алгоритама неопходних за рад са *НММ*. Излагање би започело описом мотивационих проблема проналажења гена у ДНК секвенци, као и класификације протеина на примеру одређивања типа изолата ХИВ-а. У наставку би биле размотрене и реализоване могућности скривених Марковљевих модела, попут декодирања (Витербијев алгоритам) и израчунавања вероватноће опажања (алгоритам "напред"). Након тога, било би приказано како се дефинисани и имплементирани модел може искористити за решавање изложених проблема, конкретно проналажењем *СG* острва (*CpG* места) и употребом профилних *НММ* (*НММ* профила). Напослетку би била описана и могућност учења параметара модела на основу опажања, такође уз пратеће имплементације (алгоритам "напред-назад", Витербијево и Баум-Велчово учење).

Остале битне информације:

Лекција би била реализована у виду интерактивне *Jupyter* свеске са *Python* кодовима, која би била јавно доступна на *GitHub*-у. Била би направљена и *HTML* верзија материјала исте садржине, како би лекцији могло да се приступи и само преко прегледача веба, без потребе за *Jupyter* сервером или интерпретатором.

Комисија:

1. Ментор: Јована Ковачевић

2. Председник: Нина Радојичић Матић

3. Члан: Александар Вељковић

прилози молби:

1. образац молбе за одобрење теме мастер рада			
Београд, 28. август 2021.	(потпис)		
	(Попуњава надлежна особа)		
х одобрава се	30. август 2021., Филип Марић (датум, име, презиме и потпис)		
□НЕ ОДОБРАВА СЕ	(<del></del>		
ОБРАЗЛОЖЕЊЕ:			
30. август 2021., Филип Марић Сагласна Катедра за рачунарство и информатику			